

FIȘA DISCIPLINEI

Terapia ocupațională în gerontologie și geriatrie, anul universitar 2016-2017**1. Date despre program**

1.1	Instituția de învățământ superior	Universitatea din Pitești
1.2	Facultatea	Științe, Educație Fizică și Informatică
1.3	Departamentul	Asistență Medicală și Kinetoterapie
1.4	Domeniul de studii	Psihologie
1.5	Ciclul de studii	Licență
1.6	Programul de studiu / calificarea	Terapie ocupațională / Terapeut ocupațional

2. Date despre disciplină

2. Date despre disciplina											
2.1	Denumirea disciplinei					Terapia ocupațională în gerontologie și geriatrie					
2.2	Titularul activităților de curs					Prof. univ. dr. Constantin Ciucurel					
2.3	Titularul activităților de seminar / laborator					Conf. univ. dr. Elena Ioana Iconaru					
2.4	Anul de studii	III	2.5	Semestrul	I	2.6	Tipul de evaluare	Examen	2.7	Regimul disciplinei	S / O

3. Timpul total estimat

3.1	Număr de ore pe săptămână	3	3.2	din care curs	2	3.3	S / L / P	1
3.4	Total ore din planul de inv.	42	3.5	din care curs	28	3.6	S / L / P	14
Distribuția fondului de timp alocat studiului individual								ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe								16
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren								20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii, eseuri								10
Tutoriat								6
Examinări								6
Alte activități								
3.7	Total ore studiu individual			58				
3.8	Total ore pe semestru			100				
3.9	Număr de credite			4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1	De curriculum	Parcursarea disciplinelor: Fiziologie, Fiziopatologie
4.2	De competențe	Competențe acumulate la disciplinele: Anatomie și biomecanică, Neuropsihologie, Kinesiologie, Educație pentru sănătate și prim ajutor, Fundamentele teoretice, modelele și cadrele de referință ale științelor ocupaționale, Procesul terapiei ocupaționale și raționamentul profesional, Ocupație și performanță umană

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1	De desfășurare a cursului	Sală dotată cu videoproiector și ecran.
5.2	De desfășurare a seminarului/laboratorului	Sala B 128, instrumente medicale, materiale cu caracter didactic: tensiometru, stetoscop, spirometru, dinamometru, goniometru, compas metric, bandă metrică, impedantometru bioelectric, planșe și mulaje anatomice etc., calculator, internet.

6. Competențe specifice vizate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C1: Operarea cu concepte fundamentale în domeniul psihologie • C2: Proiectarea demersului de cercetare în domeniul psihologie • C3: Identificarea și evaluarea nevoilor ocupaționale ale clientului și a situațiilor problematice • C5: Proiectarea și realizarea intervențiilor de terapie ocupațională • C6: Relaționarea și comunicarea interpersonală specifice terapiei ocupaționale
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT1: Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale prin folosirea cunoștințelor și înțelegerea sensului și relației dintre funcție vs. disabilitate, mediu și sănătate • CT2: Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice

7. Obiectivele disciplinei

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Însușirea de către studenți a cunoștințelor legate de procesul de îmbătrânire a individului și a populației, a tehnicilor și metodelor specifice gerontoprofilaxiei aplicabile în cadrul serviciilor de asistență și îngrijire a persoanelor vârstnice; Însușirea de către studenți a noțiunilor teoretice esențiale de geriatrie, a progreselor recente și a tendințelor de evoluție din acest domeniu, precum și a modalităților practice de abordare complexă și multidisciplinară a polipatologiei geriatrie.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea îmbătrânirii individului ca un proces fiziologic care debutează încă din momentul concepției, antrenând o serie de modificări cantitative și calitative, de natură morfo-funcțională, care se succed de-a lungul vieții, interesând în mod diferit și asincron

	<p>diferitele aparate și sisteme ale organismului. În acest context poate fi înțeleasă îmbătrânirea populației ca un proces demografic amplu și complex, ce se manifestă prin creșterea ponderii populației vârstnice, vulnerabilă din punct de vedere medical și social.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familiarizarea cu noțiunile de evaluare și îngrijire, abordarea multidisciplinară în echipă a vârstnicului. • Modificarea atitudinilor negative față de îmbătrânirea normală și responsabilizarea studenților față de problemele ridicate de tranziția demografică. • Promovarea posibilităților de aplicare a terapiei ocupaționale în gerontologie și geriatrie, a efectelor terapiei ocupaționale în profilaxia unor deficiențe sau dizabilități specifice persoanelor în vârstă. • Însușirea cunoștințelor de bază privind necesitatea implementării tehnicilor și metodelor specifice terapiei ocupaționale în cadrul serviciilor de asistență, îngrijire și recuperare a persoanelor vârstnice. • Explicare și interpretare a principalelor indicații, limite și contraindicații pentru terapia ocupațională în geriatrie. • Modificarea atitudinilor negative față de îmbătrânirea normală și responsabilizarea studenților față de problemele ridicate de tranziția demografică. • Dezvoltarea abilităților de evaluare a statusului funcțional, de a realiza screening-ul și evaluarea pacienților vârstnici și de elaborare a unui plan de terapie ocupațională în concordanță cu nevoile și posibilitățile individuale, care să vizeze menținerea sau îmbunătățirea stării de sănătate. • Dezvoltarea unui raționament clinic comprehensiv astfel încât prin stabilirea și aplicarea planului de intervenție prin terapie ocupațională să fie îndeplinite obiectivele generale și specifice. • Însușirea particularităților programelor de recuperare, bazate pe tehnici/metode de terapie ocupațională, în diferite grupe de afecțiuni geriatrice.
--	--

8. Conținuturi

8.1. Curs		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Cadrul teoretic al gerontologiei și conceptul de bătrânețe. Bătrânețea ca etapă de vârstă. Date epidemiologice, noțiuni clinice, anatomo-fiziologice, implicații diagnostice în gerontologie.	2	Prelegerea, Expunerea, Dezbateră	Calculator, Videoproector, Suport documentar
2	Noțiuni de demografie - caracteristici ale dinamicii populației pe Glob și în România. Modelele clasice ale piramidei vârstelor.	2		
3	Modele explicative ale procesului de îmbătrânire, considerații generale asupra teoriilor îmbătrânirii. Longevitatea – epifenomen rezultat al unei selecții. Factorii determinanți ai longevității și importanța relativă a activității fizice pentru longevitate.	2		
4	Criterii de îmbătrânire. Normal și patologic în procesul de îmbătrânire. Relația dintre vârsta biologică și vârsta cronologică și consecințele ei în planul asistenței terapeutice.	2		
5	Repere anatomo-fiziologice ale îmbătrânirii ortogere: îmbătrânirea ca proces progresiv-regresiv. Modificări la nivelul tegumentelor și fanerelor. Modificări la nivelul aparatului cardio-vascular. Modificări la nivelul aparatului respirator. Modificări la nivelul aparatului digestiv. Modificări la nivelul aparatului genito-urinar. Modificări la nivelul sistemului nervos și al analizatorilor. Modificări la nivelul metabolismului și în plan bio-umoral.	2		
6	Impactul bolilor cronice ale vârstnicilor asupra individului și asupra societății. Asistența medicală și socială a vârstnicilor. Gerontologia socială în România. Principalele tipuri de servicii adresate vârstnicilor.	2		
7	Îmbătrânirea activă – o alternativă la paradigma îmbătrânirii. Îmbătrânirea activă reușită sau succesul îmbătrânirii.	2		
8	Rolul terapiei ocupaționale în prevenirea îmbătrânirii precoce. Evaluarea regimului de activitate fizică la vârstnic. Efectele exercițiului fizic asupra organismului în contextul îmbătrânirii normale și patologice.	2		
9	Terapeutul ocupațional în fața pacientului vârstnic. Morbiditatea diferită a vârstnicului comparativ cu adultul. Clasificarea principalelor boli geriatrice. Cauzele morții în geriatrie.	2		
10	Terapia ocupațională în geropatologia aparatului locomotor (boala artrozică, osteoporoza, artritele, fracturile extremității superioare a femurului). Recuperarea vârstnicului cu handicap locomotor prin terapie ocupațională.	2		
11	Terapia ocupațională în patologia cardio-vasculară a vârstnicului (cardiopatia ischemică, infarctul miocardic acut, hipertensiunea arterială, hipotensiunea ortostatică, aritmiile, arteritele periferice).	2		

12	Terapia ocupațională în geropatologia aparatului respirator (Bronhopneumopatia cronică obstructivă - BPOC, astmul bronșic, insuficiența respiratorie).	2		
13	Terapia ocupațională a în patologia geropsihiatrică și geroneurologică: tulburările de somn, depresiile tardive, sinuciderea, stările confuzionale, demențele, arterioscleroza cerebrală difuză, accidentele cerebrale vasculare.	2		
14	Terapia ocupațională în geropatologia endocrino-metabolică (obezitatea, diabetul zaharat, ateroscleroza).	2		
Bibliografie				
1. Albu, A., Albu, C., Petcu, I., <i>Asistența în familie a persoanei cu deficiență funcțională</i> , Editura Polirom, București, 2001.				
2. Bălăceanu-Stolnici, C., <i>Geriatric practică</i> , Editura Medicală Amaltea, București, 1998.				
3. Beers, M.H., Berkow, R. (eds), <i>The Merck manual of geriatrics</i> , Merck Research Laboratories, 2016.				
4. Bengtson, V. L., <i>Handbook of Theories of Aging</i> , Third Edition, 2016.				
5. Bogdan, C., <i>Elemente de geriatric practică</i> , Editura Medicală, București, 1992.				
6. Bogdan, C., <i>Geriatric</i> , Editura Medicală, București, 1997.				
7. Bogdan, C., Stoianovici, Ș., <i>Ghid de nursing geriatric</i> , Editura Zecasin, București, 1997.				
8. Christiansen, C., Baum, C., <i>Occupational therapy: Overcoming human performance deficits</i> , Thorofare, NJ: SLACK Incorporated, 1992.				
9. Ciucurel, C., Iconaru, E. I., <i>Introducere în gerontologie</i> , Editura Universitaria, Craiova, 2008.				
10. Ciucurel, C., <i>Presbiacuzia – între o abordare gerontologică și geriatrică</i> , Editura Universitaria, Craiova, 2005.				
11. Ciucurel, C., <i>Suport de curs</i> , Universitatea din Pitești, 2016.				
12. Duda, R., <i>Gerontologie medico-socială</i> , Editura Junimea, Iași, 1980.				
13. Fillit, H. M., Rockwood, K., Young, J. B., <i>Brocklehurst's Textbook of Geriatric Medicine and Gerontology</i> , 8th Edition, Elsevier, 2016.				
14. Florea, Aurelia, <i>Bătrânul în familie, Probleme de geriatric</i> , Editura I.N.G.G., București, 1998.				
15. Ghidrai, O., <i>Geriatric și gerontologie</i> , Editura Srima, Cluj, 2000.				
16. Kunkel, S. R., Whittington, F. J., Brown, J. S., <i>Global Aging – Comparative Perspectives on Aging and the Life Course</i> , Springer Publishing Company, 2014.				
17. Marshal, I. M., <i>Asistența socială pentru bătrâni</i> , Editura Alternative, București, 1993.				
18. Mateescu, R., <i>Bazele fiziologice ale gerontoprofilaxiei</i> , Editura Helicon, Timișoara, 1996.				
19. McIntyre, A. & Atwal, A. (eds.), <i>Occupational therapy and older people</i> , Oxford: Blackwell, 2005.				
20. Mooney, M. & Ireson, C., <i>Occupational therapy in orthopaedics and trauma</i> , Chichester: Wiley-Blackwell, 2009.				
21. Popescu, C. D., <i>Îmbătrânirea creierului și a sistemului său arterial</i> , Editura Polirom, Iași, 1997.				
22. Prada, G. I., <i>Geriatric și gerontologie</i> , Editura Medicală, București, 2001.				
23. Rădulescu, S. M., <i>Sociologia sănătății și a bolii</i> , Editura Nemira, București, 2002.				
24. Resnick, B. (eds.), <i>Annual Review of Gerontology and Geriatrics, Optimizing Physical Activity and Function Across All Settings</i> , Volume 36, 2016.				
25. van Bruggen, Hanneeke, Carnduff, Ann, <i>ENOTHE Course, Introduction to the foundations of Occupational therapy</i> , 2003.				
8.2. Aplicații: Seminar / Laborator / Teme de casă		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Introducere în fiziologia îmbătrânirii. Stadializarea creșterii și dezvoltării organismului. Bătrânețea ca etapă de vârstă. Etapizarea procesului de îmbătrânire.	2	Expunerea, Gândirea reflexivă, Dezbateri, Descoperire dirijată, Lucrul în grup, Studiul de caz	Echipamente specifice, date anamnestice, fișe de examinare, interviul
2	Abordarea pacientului în vârstă, noțiuni de evaluare a vârstnicului. Evaluarea pacientului vârstnic din perspectiva angrenării într-un program de terapie ocupațională.	2		
3	Normal și patologic în procesul de îmbătrânire: criterii de evaluare a procesului de senescență. Criterii de îmbătrânire: îmbătrânirea ortogeră, îmbătrânirea accelerată, îmbătrânirea întârziată. Evaluarea vârstei biologice. Scale de evaluare a vârstei biologice în raport cu vârsta cronologică – aplicații practice. Prezentări de cazuri clinice.	2		
4	Evaluarea geriatrică globală (comprehensivă) efectuată de echipa multidisciplinară. Examenul clinic obiectiv al unui bolnav vârstnic, posibilități de evaluare paraclinică.	2		
5	Terapia ocupațională profilactică la vârstnici. Tipuri de programe de terapie ocupațională utile pacientului vârstnic din perspectivă gerontologică. Strategii pentru prevenirea sindroamelor geriatrice. Noțiuni de ergoterapie.	2		
6	Recuperarea geriatrică. Mijloace și tehnici de terapie ocupațională utilizate în patologia vârstei a treia. – 2 ore	2		
7	Importanța tehnologiilor asistive pentru îmbunătățirea funcțiilor vârstnicilor, a independenței și siguranței lor.	2		
Bibliografie				
1. Beers, M.H., Berkow, R. (eds), <i>The Merck manual of geriatrics</i> , Merck Research Laboratories, 2016.				
2. Bengtson, V. L., <i>Handbook of Theories of Aging</i> , Third Edition, 2016.				

3. Bogdan, C., *Elemente de geriatrie practică*, Editura Medicală, București, 1992.
4. Bogdan, C., *Geriatric*, Editura Medicală, București, 1997.
5. Bogdan, C., Stoianovici, Ș., *Ghid de nursing geriatric*, Editura Zecasin, București, 1997.
6. Christiansen, C., Baum, C., *Occupational therapy: Overcoming human performance deficits*, Thorofare, NJ: SLACK Incorporated, 1992.
7. Ciucurel, C., Iconaru, E. I., *Introducere în gerontologie*, Editura Universitaria, Craiova, 2008.
8. Ciucurel, C., *Presbiacuzia – între o abordare gerontologică și geriatrică*, Editura Universitaria, Craiova, 2005.
9. Fillit, H. M., Rockwood, K., Young, J. B., *Brocklehurst's Textbook of Geriatric Medicine and Gerontology*, 8th Edition, Elsevier, 2016.
10. Ghidrai, O., *Geriatric și gerontologie*, Editura Srima, Cluj, 2000.
11. Kunkel, S. R., Whittington, F. J., Brown, J. S., *Global Aging – Comparative Perspectives on Aging and the Life Course*, Springer Publishing Company, 2014.
12. McIntyre, A. & Atwal, A. (eds.), *Occupational therapy and older people*, Oxford: Blackwell, 2005.
13. Mooney, M. & Ireson, C., *Occupational therapy in orthopaedics and trauma*, Chichester: Wiley-Blackwell, 2009.
14. Prada, G. I., *Geriatric și gerontologie*, Editura Medicală, București, 2001.
15. Rădulescu, S. M., *Sociologia sănătății și a bolii*, Editura Nemira, București, 2002.
16. Resnick, B. (eds.), *Annual Review of Gerontology and Geriatrics, Optimizing Physical Activity and Function Across All Settings*, Volume 36, 2016.
17. van Bruggen, Hanneke, Carnduff, Ann, *ENOTHE Course, Introduction to the foundations of Occupational therapy*, 2003.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul aferent programului

Competențele dobândite la disciplină permit absolvenților să lucreze ca: expert centre de perfecționare; consilier învățământ; mentor; designer instrucțional; consilier forță de muncă și șomaj; consultant reconversie - mobilitate personal; consultant condiții muncă; inspector de specialitate formare, evaluare și selecție profesională; evaluator de competențe profesionale; specialist în domeniul securității și sănătății în muncă; coordonator în materie de securitate și sănătate în muncă (studii superioare); analist cumpărări/consultant furnizori; referent de specialitate asigurări; inspector de risc; consilier vocațional; specialist în evaluare vocațională a persoanelor cu dizabilități; specialist în angajare asistată; asistent de cercetare în psihologie; terapeut ocupațional; instructor - educator în unități de handicapați; pedagog de recuperare.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	Lucrare scrisă – test cu subiecte de sinteză	50%
10.5 Seminar / Laborator / Tema de casă	Prezență	Înregistrare prezență laborator	10%
	Testare continuă pe parcursul semestrului	Probă practică	10%
	Testare periodică	Lucrare de verificare – întrebări teoretice și studiu de caz	20%
	Rezolvarea temelor de casă – referate, studii de caz, programe de gerontoprofilaxie	Probă orală – prezentarea temei de casă	10%
10.6 Standard minim de performanță	2,5 puncte acumulate din îndeplinirea activităților de laborator și 2,5 puncte la evaluarea finală; nota 5 la evaluarea finală și rezolvarea în proporție de 50% a cerințelor de la lucrările de laborator.		

Data completării
01 octombrie 2016

Titular de curs,
Prof. univ. dr. Constantin Ciucurel

Titular de seminar / laborator,
Conf. univ. dr. Elena Ioana Iconaru

Data aprobării în Consiliul departamentului,
15 octombrie 2016

Director de departament,
(prestator)
Prof. univ. dr. Constantin Ciucurel

Director de departament,
(beneficiar),
Prof. univ. dr. Constantin Ciucurel